

Understöd för avlägsnande av hälsovådliga och miljömässiga olägenheter - Privatbostäder

Villkor 2024 (gäller från och med 1.9.2024)

I syfte att förbättra boende- och närmiljön samt minska utsläppen av växthusgaser till atmosfären har Ålands landskapsregering beslutat att understöda bostadsägare som åtgärdar olägenheter i sin bostad. Understödet ska främja hållbar fastighetshållning, upprätthållande av byggnadsbeståndets kvalitet samt stöda och uppmuntra bostadsägare att genomföra renoveringar när det behövs. Ålands landskapsregering har fastställt följande villkor:

1. Vem kan erhålla understöd?

Privatpersoner som äger en bostadsbyggnad avsedd för permanent boende inom landskapet Åland. Sökandens hemkommun ska vara på Åland. Understödet är inkomstbaserat och hushållets bruttoinkomster får inte överstiga inkomstgränserna som ses i tabell 1.

2. Vilka byggnader omfattas av understödet?

Bostadsbyggnader som används för permanent boende och som inte tidigare beviljats stöd från landskapet, ett landskapsägt bolag eller annan statlig myndighet för samma eller liknande åtgärd.

3. För vilka åtgärder beviljas stöd?

Stöd beviljas för följande åtgärds-kategorier:

- Åtgärder för att avlägsna eller avhjälpa olägenheter skadliga för hälsan, exempelvis mögelskador, radon, skadedjur, otjänligt dricksvatten, ålderstigna elsystem eller elanläggningar i byggnader.
- Bekämpning av husbock och andra skadeinsekter som kan komma att utgöra ett hot mot byggnadsbeståndet på Åland.
- Byte från fossilbaserad huvudvärmekälla till ett fossilfritt alternativ.

För åtgärds-kategori a och b krävs ett utlåtande från en oberoende expert eller tjänsteman från behörig myndighet som konstaterar olägenhetens förekomst och att föreslagen åtgärd bedömts vara ändamålsenlig. Som stödberättigade kostnader godkänns utredningar, material och arbete som behövs för byte eller reparation för att åtgärda och avlägsna olägenheten. För eget arbete samt annans oavlönade arbete, utgår dock ingen ersättning och räknas inte med i det stödberättigade beloppet. Tilläggskostnader för standardförhöjande arbeten, exempelvis dyrare ytmaterial, beviljas inte understöd.

4. Vilka är inkomstgränserna?

För att erhålla understödet får hushållets, eller fastighetsägarens i förekommande fall¹, bruttoinkomster inte överstiga de inkomstgränser som framgår i tabell 1. Hushållets inkomster kan påvisas med exempelvis beskattningsintyg från senaste skatteår för hushållets samtliga myndiga medlemmar. Av särskilda skäl kan understödet beviljas även om hushållets inkomster med ringa belopp överstiger de inkomstgränser som ses i tabell 1.

Tabell 1. Inkomstgränser för hushållets sammanlagda bruttoinkomster i euro per månad

Kategori	1 person	2 personer	3 personer	4 eller fler personer
a)	3 500 €	3 900 €	4 700 €	5 500 €
b)	Obegränsat	Obegränsat	Obegränsat	Obegränsat
c)	3 500 €	3 900 €	4 700 €	5 500 €

5. Hur stort är understödet?

Stödets högsta nivåer och belopp framgår i tabell 2. I särskilda fall där landskapsregeringen anser att det är socialt och ekonomiskt betingat, kan stödnivåerna och stödbeloppen vara högre än i tabell 2 och uppgå till maximalt 70 % av de totala kostnaderna. Landskapsregeringen kan i dessa fall begära in behovsutlåtande från Kommunernas socialtjänst eller direkt från behörig myndighet i aktuell kommun. Den sökande ska ange i ansökan att den gäller förhöjt understödsbelopp och bifoga behövliga utredningar till ansökan. De fall som kan vara berättigade till det särskilda understödet är:

- 1) En äldre person i hushållet som utan reparationsåtgärder skulle vara tvungen att omedelbart och varaktigt flytta ut ur bostaden på grund av hinder för tillgängligheten.
- 2) En äldre person i hushållet som utan reparationsåtgärder inte kan få social- och hälsovårdstjänster i hemmet som denne behöver, till exempel på grund av bristfällig tillgång till vatten.

¹ Fastighetsägarens inkomst kan komma att beaktas i stället för det aktuella hushållets i de fall då en låginkomsttagare hyr ut eller på annat sätt upplåter en bostadsbyggnad för fast boende på aktuell fastighet till ett annat hushåll.

Tabell 2. Stödets högsta nivå i procent och belopp i euro

Kategori	Högsta stödnivå	Högsta stödbelopp
a)	40%	10 000 €
b)	100%	Enligt bedömning utifrån angreppets omfattning samt risk för spridning till andra byggnader
c)	40%	6 000 €

6. Hur går stödprocessen till?

Det är viktigt att stödprocessen följs. Om processen inte följs kan den sökande nekas understöd. Nedan följer beskrivning av stödprocessen steg för steg:

- 1) Sökanden lämnar in en ansökan. Ansökan görs med den elektroniska ansökningsblanketten på landskapsregeringens hemsida, alternativt kan pappersblankett erhållas från landskapsregeringen. Vad ansökan ska innehålla framgår under punkt 7.
- 2) Landskapsregeringen behandlar ansökan och fattar beslut om beviljande av understöd och ett maximalt stödbelopp.
- 3) Sökande får inleda åtgärdsarbeten efter att beslut fattats. Om den sökande inlett åtgärden innan beslutet är fattat kan den sökande gå miste om understödet.
- 4) Efter att åtgärden är slutförd lämnar den sökande in en sammanställd redovisning av kostnaderna. Vad redovisningen ska innehålla framgår under punkt 8. Redovisningen måste lämnas inom 15 månader från beslutsdatum, förutom åtgärdskategori c där redovisningen ska lämnas inom 18 månader.
- 5) Landskapsregeringen betalar ut stödbeloppet baserat på uppgifterna som inlämnas i redovisningen. Understödet betalas ut i efterskott.

7. Vad ska ansökan innehålla?

Ansökans innehåll framgår av den elektroniska ansökningsblanketten eller pappersblanketten. Nödvändig information om den sökande, fastigheten och åtgärden ska framkomma i ansökan. Följande bilagor måste finnas med:

- 1) Lagfart, köpebrev, gåvobrev eller annat bevis på att den sökande äger fastigheten. Sökandes namn och fastighetsbeteckning ska framgå.
- 2) Den byggnadsspecifika byggnadsbeteckningen eller en kartskiss som visar den aktuella byggnaden.
- 3) Utlåtande från en oberoende expert som konstaterar förekomst av olägenhet och ger förslag på ändamålsenlig åtgärd. Denna punkt gäller enbart för åtgärdskategori a och b.
- 4) Kostnadskalkyl för reparationen eller åtgärden.
- 5) Fotografier på olägenheten före åtgärd. För åtgärdskategori c gäller detta fotografier på oljepanna och oljetank.

8. Vad ska redovisningen innehålla?

Efter att reparationen eller åtgärden har utförts ska en sammanställd redovisning lämnas in till landskapsregeringen. Redovisningen ska innehålla:

- 1) Samtliga fakturor för vilka kostnader som understöd söks.
- 2) Kvitton eller kontoutdrag som visar att samtliga fakturor är betalda.
- 3) Fotografier efter att reparationen eller åtgärden utförts. För åtgärdskategori c gäller detta fotografier på att oljepanna och oljetank är avlägsnade.
- 4) Intyg på att olägenheten är avlägsnad. För åtgärdskategori a och b ska en oberoende expert eller tjänsteman från behörig myndighet ge ett utlåtande om att åtgärden slutförts och varit ändamålsenlig. För åtgärdskategori c ska det påvisas att oljepannan och -tanken skrotat

9. Allmänna villkor

- 1) Kostnader ska ha uppkommit efter beslut om beviljande av stöd givits för att vara stödberättigade. Ett projekt anses påbörjat när faktiska kostnader uppkommit vilka kan hänföras till exempelvis fakturadatum eller avtal.
- 2) Om projektets slutliga godtagbara kostnader underskrider beloppet av de kostnader som godkänts i stödbeslutet justeras stödsumman därefter.
- 3) Bostadsbyggnaden som beviljats understöd ska användas som understödstagarens egen bostad i tre år efter det att understödet betalats. Landskapsregeringen kan av särskilda skäl bevilja befrielse från detta villkor.
- 4) Om en sökande uppgett felaktiga eller vilseledande uppgifter eller hemlighållit uppgifter för att få understöd, och om detta har påverkat beviljandet av understödet, eller om understödet annars har beviljats under felaktiga förutsättningar eller grundlöst, kan landskapsregeringen besluta att understödet eller del därav ska återbetalas i enlighet med landskapslag (1988:50) om lån, räntestöd, och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti. På det belopp som ska återbetalas kan dröjsmålsränta debiteras enligt räntelagens (FFS 633/82) 4 § 1 mom.
- 5) Om bruksändamålet för den egendom som understödet gäller har ändrats och befrielse enligt punkt 4 ovan inte har beviljats, eller då egendomen överläts eller på annat sätt övergår i någon annans ägo eller besittning under den förutsatta användningstiden, ska den del av egendomens värde som motsvarar understödet, dock högst beloppet av det beviljade understödet, inom sex månader från den ovan avsedda ändringen i omständigheterna återbetalas till landskapsregeringen såvida landskapsregeringen inte beslutar annat.
- 6) Stöd beviljas under förutsättning att budgeterade medel för ändamålet finns tillgängliga.
- 7) Sökande är skyldig att vid behov medverka till att nödvändiga inspektioner kan utföras.
- 8) Eventuella återkrav kan beslutas om i enlighet med vad som föreskrivs i landskapslag (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti.

Viktig information

- Arbetet ska utföras enligt elsäkerhetsföreskrifterna. Anlitade elentreprenörer ska finnas registrerade i det åländska elentreprenörsregistret.

- Arbeten ska vara fackmannamässigt utförda. Företag eller personer som anlitas för arbetet ska finnas med i registret för forskottsuppbörd. Om installatören anställs direkt av beställaren är denne skyldig att sköta om skatteinnehållning och erlägga de avgifter som är lönerelaterade. Landskapsregeringen kan vägra utbetalning av beviljat stöd om det föreligger oklarheter beträffande betalningar av olika lönerelaterade avgifter och skatteinnehållningar.

Lagrum

- Självstyrelselag för Åland (1991:71).
- Landskapslag (1999:40) om bostadsproduktion.
- Landskapslag (1988:50) om lån, räntestöd, och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti

Rättelse och besvär

En skriftlig begäran om rättelse kan ställas till landskapsregeringen inom 21 dagar efter att ett beslut mottagits. I rättelseyrkan ska det framgå vilket beslut det rör och vilka omständigheter rättelseyrkandet grundar sig på. Besvär får anföras inom 30 dagar hos Ålands förvaltningsdomstol.

Offentlighet och sekretess

Alla stödbeslut är offentliga, även ansökningshandlingar blir offentliga när beslut fattats om inte annat framgår av stödbeslutet. I stödbesluten anges bland annat stödmottagaren, stödets användningsändamål, fastigheten, stödbeloppet och beräkningsgrunden.

Landskapsregeringen kan sekretessbelägga uppgifter i ärenden och beslut i enlighet med offentlighetslag (2021:79) för Åland är till exempel affärshemligheter. Grunderna för sekretessen bedöms objektivt oberoende av viljan till sekretess hos den som ansöker om stöd.

Fastställd av Ålands landskapsregering 17.01.2023

ÅLR 2023/413

Reviderad av Ålands landskapsregering 29.08.2023

Reviderad av Ålands landskapsregering 27.08.2024